

HÉTFŐ

POLITIKAI HETILAP.

Megjelenik minden hétfőn délelőtt.

Megjelenik minden hétfőn délelőtt.

ELŐFIZETÉS
Egy negyedévre
2 korona

Telefon szám 503.
Hirdetések díja: megállapo-
dás szerint

Egyes szám
5 krajcár
(10 fillér)

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Zrínyi-utca 2 szám 1. emelet
Sebesy-ház

IV. évfolyam.

ARAD, 1910. FEBRUAR 7.

6. szám.

Budapesti pósta.

— Távirat, telefon. —

Hieronymi programbeszéde.

Budapest, február 7. Hieronimi Károly kereskedelemügyi minisztert tegnap, programbeszéde alkalmából nagy lelkesedéssel fogadták Iglón. Beszédében támadta a Ház turbulens elemeit, akik veszélyeztetik a parlamentarizmust. A koalíció alatt — folytatta a miniszter — állandóan dültek a pártszervevények s így érthető, hogy a bajok mindenütt, tehát a vasutnál is fokozódtak, szaporodtak. Kilenvenhatban három milliót fizetett reá az állam a vasutjövendeleme. A kormány feladata, hogy a választói reformot Magyarország speciális viszonyaira való tekintettel megcsinálja, a közigazgatást pedig reformálja az önkormányzati elv kitágításával. Iglón nagy lelkesedéssel fogadták Hieronimi beszédjét. A miniszter az éj tolyamán visszatért a fővárosba.

Csillag Zsigmond temetése.

Budapesti levelezőnk jelenti, dr. Csillag Zsigmondot a Kerületi munkás betegsegítő pénztár öngyilkosává vált főorvosát vasárnap délelőtt temették nagy részvét mellett. A Dob utca 66. számú gyászház előtt már a reggeli órákban hatalmas tömeg szorongott, úgy hogy a rend fenntartására egy szakasz lovas s két szakasz gyalogos rendőrt vezényeltek ki Toifer felügyelő vezetésével. A temetésen képviseltette magát csaknem minden szakszervezet s nagy küldöttség jelent meg a szociáldemokrata párt vezetőségének képviselőiben is. Teljes számban jelentek meg a Munkás biztosító pénztár orvosai és tisztviselői is. Nagy gyászoló közönség soraiban ott voltak Fülepp Kálmán főpolgármester, Hentaller Lajos országgyűlési képviselő, dr. Friedrich Vilmos egyetemi magántanár stb.

A kiütéses tifusz.

Budapestről jelentik: Vasárnap újból négyszázal szaporodott a kiütéses tifusz esetek száma. A IX-ik kerületi tisztviselő utasítására vasárnap délelőtt a fertőtlenítő intézet emberei kiszálltak a Gát-utca 8. számú házba és Dereze József napszámos két gyermekét, a három esztendő Józsefet és a két éves Jánost beszállították a

Szent Gellért kórházba. Délután a VIII-ik kerületi tisztviselő orvos a Karpfenstein utca 3. számú házba rendelte a fertőtlenítő intézet alkalmazottait. Ott is két kis gyermeket, a két éves Bognár Arankán és az ugyanannyi idős Varga Istvánon konstatáltak kiütéses tifusz tüneteket. A gyermekeket a Szent Gellért kórházban megfigyelik, elkülönítetten a többi betegektől, akiknek száma összesen tizenhat, öt nő és tizenegy férfi.

Titokzatos rablótámadás

A rendőrség vasárnap óta titokzatos rablótámadás ügyében folytat széleskörű nyomozást. Özvegy Suhajda Istvánné magánzó Ráday-utca 26. számú lakásába korán reggel beállított egy 25—30 évesnek látszó választékos gonddal öltözött fiatalember. Jandics Mária huszesztendős cselédleánynak, akit egyedül talált otthon. Özvegy dr. Suhajdáné fiának mondta magát. A leány beszédbe ereszkedett a látogatóval, aki egy óvatlan pillanatban hirtelen torkon ragadta, a földre teperte, összekötözte kezét és lábát, rongyot tömött szájába, aztán bement a szobákba, fölforgatta az összes szekrényeket, majd hamarosan eltávozott. A leányt kínos helyzetéből Csamrák Alajosné mosonó szabadtította ki, amikor kevéssel utóbb mosott fehérneműjével bekopogtatott. Nyomban értesítették a rablótámadásról a rendőrséget, amely rövidesen megállapította, hogy a merénylő semmitsem vitt magával. Ez a körülmény értékes nyomot adott a rendőrség kezébe, amely természetesen most egész apparátusával annak kiderítésén fáradozik, hogy mi oka lehetett a titokzatos látogatónak özvegy Suhajda Istvánné szekrényeinek erőszakos átkutatására.

A szabadgondolkodók elnöke.

Budapesti tudósítónk jelenti: Székely Aladár dr. kir. ügyész, a Szabadgondolkodók Egyesületének elnöke levelet intézett az egyesülethez, amelyben bejelentette elnöki tisztéről való lemondását. Elhatározását azzal okolta meg, hogy a tisztség megtartásával nem akar fegyvert adni az agitáció kezébe, amely édesatyja, Székely Ferencz dr. igazságügyminiszter ellen megindult.

A Haverda pör.

Szeged, február 6. A Haverda ügy hétfőn megkezdődő tárgyalása iránt városszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg. A védők, Bródy Ernő dr., Lengyel Zoltán dr. és Klein Mátyás dr. már szombaton megérkeztek. Első teendőjük az volt, hogy védő társul maguk mellé vették Balassa Ármin dr. neves ügyvédet, aki az esküdtek kisorsolásánál a visszavetési-jogot fogja gyakorolni.

Haverda Mariska ideges türelmetlenséggel várja a tárgyalás megkezdését. Amikor szombaton tudomására hozták, hogy a Csillagbörtönből másnap átszállítják a törvényszéki fogházba, valósággal kétségbeesett.

Szabadkáról idejövöt már töltöttem egy napot a fogházban, mondotta. Életem legkeserveesebb napja volt az. Ezalatt az egy nap alatt többet szenvedtem, mint amennyit eddig összesen. Egy szűk cellába tuszkoltak be, amelyben majd megvett az isten hidege. Hiába panaszkodtam, siránkozásom süket fülekre talált. Félig megdermedten virradt rám a hajnal. Hogy fölmelegedhessem, meleg italt kértem. Ehelyett egy darab kenyeret löktek cellámba. Valósággal megváltás volt, mikor átszállítottak a Csillagbörtönbe. Borzasztó, hogy most újra visszavisznek.

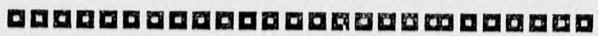
Haverda Mariska megkérte védőjét, Bródy Ernő dr.-t, járja ki az ügyésznél, hogy naponta kocsin mehessen be a tárgyalásra, az éjszakákat pedig künn tölthesse a Csillagbörtönben. Bródy eljárt megbízásában, az ügyészség azonban technikai okokból nem teljesíthette a kérést. Mégis utasította a törvényszéki fogházfelügyelőt, hogy rendeztesen be Haverda Mariska számára egy kényelmes cellát.

Jánossy Aladár, amikor megtudta, hogy átviszik a törvényszéki fogházba, így szólott:

— Magammal nem törődöm, de borzasztó még csak rá gondolnom is, hogy szegény Mariskát újra visszaviszik abba a jégverembe. Csak már vége lenne ennek a komédiának. Ismét egy heti kinpadrafeszítés vár mindnyájunkra. En a magam részéről legjobban szeretném, ha kihallgatás nélkül elítélnének. Ez nem lenne annyira rettenetes, mint az, hogy ott napokon át elevenen fölboncoljanak.

WEINBERGER FERENCZ elsőröndü ék-szerész. nagy óra-raktára ARAD Andrassy-tér, Központi-szálló mellett.

Szegeden általában azt hiszik, hogy a tárgyalás nagyobb izgalmak nélkül való lesz. Az érdeklődés mégis óriási. A főtárgyalás előző vasárnapig nyolcszáz félnapos jegyet adott ki. A védők állítólag nagy „slagert” tartogatnak, ennek titkát azonban nem árulják el. A fővárosi, vidéki, sőt a külföldi sajtó számos képviselője gyült össze Szegeden, hogy az izgalmas pör utolsó felvonásáról beszámoljon a nyilvánosságnak. A sajtó munkásai között van Papp Gábor neves festőművész is, aki több angol, francia és német folyóirat megbízásából megfogja örökíteni a tárgyalás egyes epizódjait.

Központi Szálloda.

Közkirovánatra

Toll Jancsi még 3 napig

játszik a kávéházban teljes zenekarával.

Tisztelettel
Rónai A. János.

Ysaye-estély február 18 án.

este 8 órákor lesz megtartva. A hegedű művészek királyának hangversenyén műsoron van többek közt Mendelssohn: Konzert e-moll. A hangversenyen közreműködik Dienzl Oszkár zongoraművész. Az estély iránt igen nagy az érdeklődés az elsőrendű jegyek nagy részét már előjegyezték Klein könyvkereskedésében.

Az Uránia műsora.

Hétfőn utoljára mutatja be az Uránia-színház azt a kiváló műsört, melynek legnagyobb érdekessége és mondhatni büszksége a jász-naja-poljánai remetéről: *Tolsztoj* Leo grófról készült mozgófénykép. Ez a kép nálunk Aradon is minden intelligens embertől szinte megható érdeklődést állott ki. A kilencven éves aggastyán megpillátásakor a tetszés és öröm moraja zúg végig a nézőtérén. A többi kép is válogatott érdekesség *Pathé* kimeríthetetlen kincsesházából.

Atléta bál Aradon.

Szépnek ígérkező zártkörű bálát rendez az aradi „Toldi Atlétikai Klub” 1910. február hó 26-án a Fehér Kereszt nagytermében. A bál iránt már most oly nagy az érdeklődés, hogy a rendezőség ez uton kéri fel Aradváros közönségét arra, ha netalán távedésből meghívót nem kaptak úgy szíveskedjenek Goldstein Izornál Bauer és Tarsa cég irodájában Asztalos Sándor-utca 1. címüket leadni.

AMIRŐL CSAK SUTTOGNAX. B B B B

Szerelmes nők harca.

*

Az élet véges végig küzdelem. Az emberek között mindössze annyi a különbség, hogy az egyiknél észrevesszük a harcos állapotot, a másik meg úgy csinálja a dolgát, hogy mosolyogva, nyugodtan osztogatja csapásait jobbra-balra s amikor tulajdonképpen vértelen tusákat vív, azt hinnéd: szórakozik.

Az élet harcai között kétségtelenül azok a legérdekesebbek, amelyekhez némi köze van a szerelemnek. Mert akkor bizonyos, hogy ügyes, leleményes emberekkel találkozunk, mivelhogy a szerelem ilyené tesz mindenkit.

A helyzetet még érdekesebbé, szenvedélyesebbé teszi, ha nem különeműek, hanem egy osztályba valók küzdenek egymás ellen. Férfi férfi ellen, nő nő ellen.

Ezuttal ilyen esetet mondunk el.

A korszóról sokan ismerik azt a fiatal köztisztviselőt, akinek kuszált szőke hajában még hűvösebb időben is gyönyörködhetnek a járókelők, mivelhogy kalapját rendszeresen a kezében hordja. Ő az eset erős bb hőse.

A gyöngye nemet ketten képviselik: egy asszony és egy leány, akik távoli rokonok, ami nem feszélyezte az asszonyt abban, hogy elhódítsa a leány udvarlóját. A két némben között valóságos élet-halál küzdelem indult, amelynek legérdekesebb mozzanata, hogy a népszerű, kapós férfit az asszony egy szép napon rendezvousra hívta — a leány nevében. Amikor a fiatalember a megjelölt községben (!) megjelent, leszállva a motorosról, nem kis meglepetésére az asszonyt s nem a leányt találta az állomáson, aki végtelenül örült a „véletlen” szerencsésének.

A legény nem esett a feje lágyára. Tisztában volt rögtön a helyzettel, ám ezt nem is sejtette az asszonnyal. Hamar mást csinált. Végtelen boldogsággal eltelve áldotta a szerencsés véletlent, amely ilyen körülmények között összehozta a nővel, akit — mint nagy megindulással megvallotta — imád, s aki nélkül élni sem tudna. Aztán sok rosszat mondott véletlenül a leányról, aminek az lett a jól kiszámított s előre látott következménye, hogy az asszony végre — megadta magát.

A fiatalember meglehetősen veregette meg a saját becses vállait. Aztán élvezte taktikájának gyümölcseit néhány napon át s amikor megelégette a veszedelmes játékot, megjelent a leány szülei előtt és megkérte a bájos J. kezét. Tette pedig ezt olyankor, amikor az a bizonyos asszonyrokon jelen volt.

A szülők még nem határoztak, a leány azonban annyira boldog, hogy a válasz bizonyára kedvező lesz.

És ekkor a lovag ur nyugodtan konstatálhatja majd, hogy a két nő harca csupán reá nézve volt kellemes, illetőleg hasznos, mert tudunk kell azt is, hogy a kérdéses asszonyka szép, a leány ellenben gazdag.

A természet, ime, így egyesíti a hasznost a kelemessel.

Új verseskönyv

jelenik meg a legközelebb Aradon. A könyv szerzője *Mató* Sándor hivatalnok. A könyv ára 2 kor. 50 fillér lesz.

Deficit, amely haszonnal jár.

Feleslegessé vált egy állás.

Nincs szükség az üzemigazgatóra.

— A Hétfő riportja. —

Annyi bájos naivságot még nem takart ujsághír, mint amennyit a mai lapoknak az autobus felügyelő-bizottság üléséről beszámoló sorai rejtenek magukban. A felügyelő-bizottság, mondják a referádák, rózsásnak látják a város autobus-vállalatának jövőjét. Pokoli humor van ezekben az urakban. Csekély 7.500 korona deficitet állapítanak meg s még örülnek, ujon-ganak, mint bolond a — markának. Bár némi igazuk mégis csak kell, hogy legyen a bizottság tagjainak, mert elvégre előrukkolhatott volna az üzemigazgató hatszor 7.500 korona veszteséggel is. Így mégis csak van valami öröm abban, hogy a deficit nem tízszer, hanem csak egyszer 7.500 korona.

Ha nem olvastuk volna az üzemigazgató védekezését, akkor is tudtuk volna, hogy a soffőrök sztrájkjára keni a felelőséget. Nem olyan fiú ő, hogy odatartsa a hátát, amikor elsőbb hatalmánál fogva rendelkezik néhány munkásemberrrel, akiket odaállíthat bünbaknak.

De vegyük másik oldaláról a helyzetet. Helyes, a soffőrök sztrájkja miatt zárult defici-ttel az elmúlt üzleti év. Hát akkor hol ma-radnak azok a nagyhangu kijelentések, amelyek-et az üzemigazgató tett a sztrájk idején, hogy neki feleslegesek a soffőrök, ő nem olyan ügyes ember, hogy a forgalmat akár hónapokon keresztül is lebonyolíttatja a régi, betanult kocsivezetők nélkül?! Persze, arról már meg-feledezett az üzemigazgató.

Menjünk csak tovább. Az ülésről beszámoló hírek végén találunk néhány elrejtett szöcskát, amelyeknek nagy hordereje van. Ezután a Westinghouse-gyár köteles jókarban tartani az autobuszokat. A gyár ad munkásokat a javításokhoz s a gyár ügyel fel a garázsra. Hát akkor mit fog csinálni az üzemigazgató? Deficitet? Ez szép foglalkozás, de a város közönségének nem fizeti ki magát. A forgalom elkényvesztését megcsinálja a számvéoi hivatal s így hátra volna még a kocsik közlekedésére vonatkozó utasítások kiadása. Ezt megteszi *Lócs* Rezső tanácsos, ha felkérj rá a közgyűlés; ismerjük őt, van annyira munká-szerető ember, hogy ilyen terhek alól nem bujlik ki. Vagy ha éppen az utasítások kiadására és az ellenőrzésre külön ember kell, elvégzi azt egy ezer koronás évi fizetésű tisztviselő is s nem kell tartanunk busásan megfizetett üzemigazgatót.

Csak nem azt akarjuk mondani, hogy Szath-

Engelhard-féle és valódi amerikai cipők
egyedüli elárusító helye
Weinberger János kizárólagos cipőraktárában.

Házhoz szállítok: Poroszjés magyar
bűkk-faszén és aprított tüzfát.
Kokszt (pirszén.)

Altman Ede

Wesselényi- és Kiss Ernő-utcák sarkán.
Telefon 46. sz.

NYILT LEVELEK.

Főkapitány ur!

Nem nézhetjük tovább tétlenül az aradi magántisztviselők vergődését, akik a törvénybe iktatott vasárnapi munkaszünet dacára ezen az egyetlen pihenő napon éppen úgy robotolnak, mint bármely más alkalommal. A törvényes jogaikért folytatott küzdelmük teljesen meddő lévén, Önhöz fordulunk, Főkapitány ur, mint aki hivatta van a vasárnapi munkaszünet megtartását ellenőrizni, illetőleg azt közegeivel ellenőriztetni.

Nincs szándékunkban s jogunk sincs ahhoz, hogy bíráljuk az Ön működését, avagy tanácsal lássuk el e téren, érthetetlennek tartjuk azonban, hogy ezen a téren szinte semmi nem történt az utóbbi időben. Lehet, hogy apró cégeket néhány koronás büntetéssel sújtottak már, de milyen elenyésző csekélység, milyen jelentéktelen retorzió ez akkor, ha meggondoljuk, hogy a nagy, hatalmas vállalkozások, amelyek tucatszámra foglalkoztatják a tisztviselőket, valósággal úgy tesznek, mintha a vasárnapi kötelező munkaszünetről szóló törvényt soha meg se hozták volna.

Ezt tudjuk mi, akik vasárnap reggel nyolc tól délig ott görnyedünk az íróasztalok mellett, tudja a nagyközönség, amelylyel érintkezünk s amely ott lát bennünket ilyenkor, csak éppen Ön ne tudná? Igaz: nem lehet ott egy ember mindenütt, de ezzel szemben Önnek annyi ember áll a rendelkezésére, amennyire éppen szüksége van, s csak egyetlen vasárnap délelőttön kellene néhány helyen váratlanul vizi-telnie s menten meggyőződnie, hogy a derék fehér tinta-kulik mindenütt feltalálhatók ilyenkor is.

Értjük, hogy az alsóbbrendű tisztviselők fáznak ettől a kérdéstől. Nem mernek bele-nyulni a darázs-fészkekbe, mert hiszen a na-gyobb vállalatok tulajdonosai vagy igazgatói rendszerint tagjai a törvényhatósági bizottság-nak, azokkal hát kis egzisztenciának bajos ki-kezdnie, mert a voksra néha nagy szük-ség van.

Am más a helyzet Önnél, akinek egyálta-lán nincs oka bárkitől is tartania, aki kicsi-nyes érdekeknek nem eshetik áldozatul, aki akkor emelkedik igazán a polgárság szemében, hogyha félelem nélkül kezeli ezeket a kérdé-seket. Száz meg száz ember érdeke, egészsége kívánja meg, hogy a vasárnapi munkaszünetet respektálják a főnök k, s ezért kérjük Önt ismételtén: nyuljon bele energikus kézzel ebbe a darázs-fészkekbe s teremtsen végre rendet e téren.

Több magántisztviselő.

Ujvilági hang rólunk.

„Ahol senki sem siet.“

Magyarország amerikai tükre.

— A Hétfő riportja. —

A nyáron lezajlott orvoskongresszus idején Budapesten megfordult Dorsey csikágói tanár is, aki most a „Chicago Tribune“ hasábjain számol be magyarországi tapasztalatairól. Nem tudjuk, hogy műve a továbbiakban hogyan alakul, de eddig úgy tűnik föl, hogy ez a szebb rajzok közül való, melyet szociológiai, vagy nép-rajzi szempontból rólunk adtak. Kísérjük el például Mr. Dorseyt Debrecenbe. Ezt írja:

Budapest—Debrecen között a távolság mintegy 140 mértföld s az öt óra hosszúság tartó utazás alatt a nagy Alföld legjelentősebb részén haladtam keresztül. Olyan ez, mintha Illinios, Iowa, Kansas államok javarészen utaznék át az ember, vagy mint valami összevont utazás Csi-kágótól Wichitaig. Ez az ut amellet ezer évnyi időt kapcsol össze: Budapest modern, Debrecen ódon. Láttam utközben modern gőzcsepplő-gépeket s körülötte embereket oly öltözetben, melyeket akkor viseltek Magyarországon, mikor még nem kenték apostoli királylyá Istvánt, sőt olyanokat is, aminőket még Ázsiában a keresztény korszak előtt viselhettek.

Tízenny óra felé a tájék mindinkább szélesedik. Kevesebb fát látunk, de a gabona és tengeri táblak egyformán rengetegek. A talaj minősége nem fekete annyira, mint Iowában de a buzakazlak rengeteg száma, az éppen barnuló hajuszu tengeri kítűnő minősége igazolja, hogy éppen olyan termékeny. *Hitellen-nek látszik, hogy akad kíváncsolni óhajító ember ebben az országban!* Olyan okának kell ennek lenni, amit a vasuti kocsik ablakán keresztül nem vehet észre az ember.

Nemcsak Magyarországon, de egész Európában híresek a debreceni vásárok. Mondják, hogy valamikor felülmúlták az ilyenkor látható változatos ruhaviseletek tekintetében a hirneves oroszországi, nisni-novgorodni vásárokat. Mielőtt még vasutak épültek volna: Magyarország egész keleti része, Erdély, sőt Románia is Debrecenben szerezte be szükségleti cikkeinek nagyrésztét. Ezek a városok a régebbi primitív üzleti módoknál határozottabban fejlettebbek.

Érdekes nép tolong a sátorok között, hol minden száz ember közül kilencvenkilenc fajmagyar paraszt. Jómódoru, jötermészetü soka-dalom ez, nem tulságosan vidám, de a szegénységnek, elnyomásnak sem lehet észrevenni a tüneteit. Igen sokan mezitláb járnak közülök, de az asszonyok többsége cipőt hord, a férfiak pedig nehéz eszimat, minek szára térdig ér.

A női viselet festőességéből kevés maradt meg; ruhájuk csaknem kivétel nélkül kékmintás gyári szövet. Széles, rengő szoknyát, egyszerű derekat (bluzt) viselnek, fejük kék kendővel van bekötve. A férfiak sokkal inkább megőrizték ruházatuk ősi divatját s inkább viselnek házi készítményű darabokat, mint a nők. Legfeltűnőbb a férfiak ruházatában a fehér,

vagy kék vászonból készült, térdig érő nadrág, mely olyanira bő, hogy első tekintetre szoknyának látszik. Az uralkodó szín a fehér, ám-bár a juhászok kéket hordanak, mint nekem mondták azért, mert hosszabb ideig lévén távol családjuktól, nem képesek szükség szerint ele-get mosatni; a gulyások, csikósok, gazdasági munkások leginkább fehéret hordanak.

A következő sátrakban kovácsolt rézedé-nyeket, másokban faárukat, ismét másokban mázas cserépedényeket árulnak. Az utóbbi évek-ben azonban a kézigyártmányu háziesszközöket kezdi kiszorítani az olcsó bécsi porcellán, amely a vásár más részében szinte határtalan mennyi-ségben látható.

Sok olyat láttam Debrecenben, — írja — ebben a nagy, terjedő faluban, amely a mi nyugati városainkra emlékeztet. A nép sokkal inkább amerikaiasabban jár, mozog, cselekszik, öltözködik, mint akármely más előttem ősmert európai városban.

De vannak különbségek is. Hiányzik az amerikai városok lázas mozgalma: kétségtelen, hogy a férfiak tevékenyek, az asszonyok ele-gánsak, mindkettőjükben van bizonyos erő, mégis meglátszik, hogy nem valami nagyon sze-retnek dolgozni. Legalább abban, hogy olykor éjjel is, órákig elüldögélnek a kávéházakban, bizonyos tartózkodás nyilvánul meg. Senkin sem látszik, hogy nagyon sietne; az időzések még nem fejlődött ki náluk annyira, mint nálunk. Nézzen végig az ember bármelyik utcán, a nap bármely órájában, az emberek százait fogja látni, de ezek közül minden második ha mozog. A többi vagy a kávéházak előtt üldögél, vagy kisebb csoportokba verődve beszélget, vagy gyak-ran, különösen a parasztok bámulnak a levegőbe. Azok is, akik mozognak, lassan, kényelmesen, szinte cél nélkül teszik ezt.

Láttam — folytatja közléseit — egy csomó amerikai magyart (így hívja az amerikai azo-kat, akik már megjárták az ujvilágot), beszél-gettem velük, meglátogattam otthonukat, s ugyan-akkor láttam egy tipikus parasztvárost, melynek van 11,000 lakosa, de nincs sem gáz-, sem vil-lanyvilágítása, sem vízvezetéke s csatornázása, sem kövezett utcái s egyetlen ujság sem jele-nik itt meg. A helység nem tulságosan gazdag, de nem is szegény, ellenben rendes. csinos, tele virággal, van egy nagyon szép görök katolikus temploma s egy nagy szállodája, mely egyuttal színház, kávéház és kaszinó is. Érdekes egy vá-ros, melynek állapota tanulságos. Tanultam is egyet mást.

Majd beszámol egy hajdudorogi napjáról: Az ebéd nagyon egyszerű és zsiros volt, a ke-nyér nehéz és fekete. S mégis egy ilyen nagy, sűrűbélű fekete kenyér amerikai pénzben 45 centbe kerül. A sors megakadályozta, hogy töb-bet is lássak a szállodából, mert dacára, hogy sötét este volt, hamarosan hirtelen ment, hogy kül-földi vendég van a faluban s így a főbíró ke-zeibe kerültem, ki olykor-olykor egy-egy gyufát gyujtva vezetett közeli házáig, míg utazótáská-mat egy hajdu hozta utánunk.

A szobában, hová vezetett, három ágy volt, mind rövid, keskeny, magas. A szobának két kettős ablaka volt, ezeknek szemlátomást nem az a rendeltetésük, hogy levegőt bocsássanak

Katóságilag engedélyezett: **végelárusítás!**

Az összes cikkek
40—50 százalékkal
:: olcsóbban ::
kiárusítatnak.

Szíves látogatást kér

EISELE JÁNOS

ARAD.

MEGHIVÓ.

Az „Aradi Villamossági Részvénytársaság“

1910. évi február hó 9-én délután fél 3 órakor Aradon, a társaság hivatalos helyiségében (Radnai-ut 19a.) megtartandó

X. rendes közgyűlésére.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság 1909. évi jelentése s ezzel kapcsolatosan a számadások megvizsgálása és a mérleg megállapítása.
  2. Határozás az igazgatóság és felügyelő bizottság részére adandó felmentés tárgyában.
  3. Határozás a nyereség felosztása iránt.
  4. Az igazgatósági és a felügyelő-bizottsági tagok évi tiszteletdíjának megállapítása.
  5. Az igazgatóság megválasztása.
  6. A felügyelő-bizottság megválasztása.
- Aradon. 1910. évi február havában.

Az igazgatóság.

Azon szavazásra jogosult részvényesek, akik a közgyűlésen személyesen, vagy helyetteseik által részt akarnak venni, tartoznak az alapszabályok 16. cikke értelmében részvényeiket a még le nem járt szelvényekkel együtt a társaság pénztáránál Aradon, vagy a „Részvénytársaság Villamos és Közlekedési Vállalatok számára“ cégnél (Budapest, V. Béla-utca 5. II.) legalább 3 nappal a közgyűlés határnapja előtt letenni.

Megjelent. Megjelent.

Fráter Loránd

új daloskönyve

a közkedvelt

Tele van a város
akácfa virággal ...

kezdetű dallal.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Kapható:

≡ Ingoz I. és fia ≡

könyvkereskedésében Arad, Andrassy-tér.

Hirdetmény.

A Magyar Automobil Részvénytársaság Westinghouse rendszer

874

aradi bejegyzett cég f. évi január hó 20-án megtartott igazgatósági ülésén hozott határozata alapján is felhívja összes részvényeseit, hogy a részvény névérték még befizetetlen utolsó 20 százalékát, valamint a már előbb esedékessé vált s esetleg még be nem fizetett részeit is, legkésőbb

folyó évi február hó 28-áig

bezárólag a társaság befizetési helyén, a Magyar leszámítoló és pénzváltó-bank részvénytársaság budapesti pénzügyintézeténél (V. Dorottya-utca 6.) a társaság folyószámlája javára befizetni sziveskedjenek, mert ellenkező esetben a társaság kénytelen alapszabályai 11. §-ában biztosított jogával élni.

Az igazgatóság.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság.

Vagyon.

Mérleg-számla 1909. évről.

Teher.

	Korona	fill	Korona	fill		Korona	fill	Korona	fill
Pénztár-álladék --- --- ---			448.935	23	Alaptőke :				
Váltó-tárca álladék --- --- ---			12.463.883	58	10000 drb. 400 koronás részvényben			4.000.000	
Folyó számlai adósok :					Tartalékalapok :				
értékpapirokkal és jelzálog biztosi- tékkal fedezve	6.967.661	96			Altalános tartalékalap --- --- ---	2.600.408			
törvényhatóságoknál, részvénytársasá- goknál és szövetkezeteknél fede- zet mellett --- --- ---	2.225.433	29	9.193.095	25	Arfolyam különbözeti tartalékalap ---	200.000			
Jelzálog kölcsönök --- --- ---			5.752.215	11	Ingatlan értékkülönözeti tart. alap	100 000		2.900.408	
Előlegek értékpapirokra --- --- ---			234.298	30	Tisztviselők és szolgák nyugdíjalapja néhai Naahnébel Ödön alapítványa			516.300	56
Más intézeteknél elhelyezett tőkék ---			435.993	66	Betétek --- --- --- --- ---			10.000	
*Saját értékpapírok --- --- ---			805.948		Hitelezők --- --- --- --- ---			16.278.352	35
Tisztviselők és szolgák nyugdíjalapjá- nak értékpapirjai --- --- ---			349.600		Visszleszámitolt váltók --- --- ---			1.943.397	54
néhai Naahnébel Ödön alapítványa- nak értékpapirjai --- --- ---			10.000		Magyar takarékpénztárak központi jel- zálog bankjára átruházott jelzálog kölcsönök --- --- --- --- ---			2.983.145	70
Ingatlan vagyon --- --- ---			424.011		Be nem fizetett betét-kamat adó ---			738.942	69
Felszerelések --- --- ---	14.690				Előre befolyt kamatok --- --- ---			31.313	94
10% leírás --- --- ---	1470		13.220		N,ereség-egyenleg :			185.039	75
Hátralékos kamatok --- --- ---			21.694	20	Áthozat előző évről --- --- ---	32.379	10		
					1909. évi tiszta nyereség --- ---	533.614	70	565.993	80
			30.152.894	33					
								30.152.894	33

*Művelő állampapírok és záloglevelek 535.900 korona.

Kelt Aradon. 1909. évi december hó 31-én.

Heinrich Sándor, s. k.
vezérigazgató.

Az igazgatóság:

Urbán Iván, s. k.
elnök.

Gróf Breza Victor, s. k. **Purgly János, s. k.**
Fábián László, s. k. **Salacz Gyula, s. k.**
Friebeisz Miklós, s. k. **Szalay Antal, s. k.**
Hegedüs László, s. k. **Vásárhelyi László, s. k.**
igazgatók.

Földes Soma, s. k.
főkönyvvezető.

A felügyelő-bizottság:

Dr. Dálnoki Nagy Lajos, s. k.
elnök.

Daniel Endre, s. k.
felügyelő-biz. tag.

Szathmáry János, s. k.
felügyelő biz. tag.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság felügyelő-bizottságának jelentése a huszadik rendes közgyűléshez.

Tisztelet Közgyűlés!

Van szerencsénk az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaságnak 1909. évi mérlegére vonatkozólag a keresk. törvény 195. §-a és a társulati alapszabályok 83. §-a értelmében jelentésünket a következőkben terjeszteni elő:

A társulat vagyonkezelését, valamint a könyveléseket úgy az anyaintézetnél, valamint a fiókintézeteknél az elmúlt évben többször tüzetesen megvizsgáltuk s ennek alapján jelenthetjük, hogy úgy az ügykezelést, valamint a könyvelést mindenkor rendben levőnek és úgy a keresk. törvény, mint az alapszabályok intézkedéseinek teljesen megfelelőnek találtuk.

Jelentjük továbbá, hogy az igazgatóság részéről elénekbe terjesztett mérleget, továbbá a veszteség- és nyereség-számlát behatóan megvizsgáltuk, az egyes könyvekkel összehasonlítottuk s úgy találtuk, hogy a kitüntetett eredmény, úgy az általunk 1909. évi december hó 31-iki állapotokra vonatkozólag megejtett felvételekkel, valamint az egyes naplókkel és könyvekkel teljesen megegyezik

s a keresk. törvény ide vonatkozó intézkedéseinek tökéletesen megfelel.

Ezek után a választmány és igazgatóságnak a kitüntetett **565.993 korona 80 fillér** tiszta nyereség felosztását tárgyzó és az évi jelentésben foglalt azon javaslatához, hogy ebből **450.000 korona** a befizetett 4.000.000 korona alaptőke osztaléka fejében a 20-ik számú szelvények bevonása mellett kifizetessék, **33.361 korona 47 fillér** az igazgatóság jutalékára, **4.500 korona** a felügyelő-bizottság tiszteletdíjára, **20.000 korona** az új helyiség berendezésének költségeire, **18.132 korona 33 fillér** a nyugdíjalap rendkívüli javadalmazására fordíttassék és végre **40.000 korona** az 1910. évi veszteség- és nyereség svámlára átvitessék, — hozzájárulunk és a t. közgyűlésnek elfogadásra ajánljuk.

Végre kérjük a t. közgyűlést, hogy az 1909. évet illetőleg úgy az igazgatóság, valamint a felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadni sziveskedjék.

Kelt Aradon, 1910. évi február hó 1-én.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság felügyelő-bizottsága:

Daniel Endre, s. k.
felügyelő biz. tag.

Dr. Dálnoki Nagy Lajos, s. k.
felügyelő biz. elnök.

Szathmáry János, s. k.
felügyelő biz. tag.

